

Protokoll Ålands Skärgårdsnämnds möte 3/2021

Tidpunkt Onsdagen den 10.11.2021
Plats Bogskär på Landskapsregeringen samt Videolänk (teams)

Kallade Näringsminister Fredrik Karlström, ordförande
Satu Numminen, Kumlinge (distans)
Lenny Karlsson, Kumlinge (distans)
Madelene Ahlgren-Fagerström, Kökar
Anders Englund, Vårdö

Övriga: Egil Mattsson, KD Brändö (distans)
Niklas Oriander, KD Kumlinge (distans)
Ester Laurell, Högskolan på Åland
Bengt Johansson, Åland Living
Susanne Strand, Näringsavdelningen, Landskapsregeringen
Agneta Wackström, sekreterare, Företagsam Skärgård

Agenda

1. Mötets öppnande

Ordförande öppnar mötet kl.12:05.

2. Föregående protokoll 2/2021

Protokollsförslaget från föregående möte som hölls den 16 juni 2021 går igenom och justeras.

Beslut: Föregående mötesprotokoll från 16.6.2021 godkänns.

3. Aktuellt från Skärgården

3.1 Hälsningar från Skärgårdskommunerna alla kommunerna får 2 min var.

Kökar Madelene Ahlgren-Fagerström

Ledamot Ahlgren-Fagerström lyfte att de haft många besökare på Kökar under sommaren och det fortsätter. Ännu har Sandvik, Antons gästhamn, samt Brudhäll öppet, många bokningar till helgerna, transportererna gör att det är svårt att resa till Kökar. Det har fötts 3 barn på Kökar, många yngre vill flytta till Kökar, men det är fortfarande brist på bostäder i kommunen. Björnsnäs har påbörjat byggandet av vägen igen, så det finns förhoppningar att det snart byggs några hus på området.

Bobarhetskonceptet förs vidare och marknadsför Kökar på samma gång.

Kommunen har ett energiprojekt som för tillfället ligger stilla och väntar på beslut.

Skärgårdsbröd har inte ännu hittat en bagare. Kommunen söker efter ny kommundirektör.

Kumlinge, Satu Numminen

Ledamot Numminen berättar att de också haft en bra sommar med många besökare. Kumlinge kommun har redan nu börjat fundera på nästa års turistsäsong, genom att starta en arbetsgrupp -Besök Kumlinge. Gruppen skall lyfta vikten av att hålla sociala medier uppdaterade med öppethållningstider och annan information. På så sätt är de redan i början av nästa år bokningsbara och marknadsföringen kan sättas igång. Gemensamt bildmaterial skall framställas.

Ålands Näringsliv har hjälpt två företag att etablera sig på Kumlinge. De är frågan om utskänkings företag som kanske startar upp en thairestaurang eller produktion av vårrullar som take away. Kumlinge företag har dessutom fått ta del i företagarskolan på distans.

Idag har kommunen tillsammans med Ålands näringsliv och Tullen på Åland ett informationstillfälle på distans för 7-8 företagare om EU:s mervärdesskattelagstiftnings förändrings påverkan för Åland.

Brändö

Egil Mattsson är ny tf kommundirektör för Brändö. Han har inget att rapportera för tillfället. Mervärdesskattefrågan har också kommit upp till diskussion på Brändö.

Vårdö, Anders Englund

Ledamot Englund informerar om att även de söker ny kommundirektör samt äldreomsorgsledare. Det har redan kommit många ansökningar som uppfyller kraven. Sommaren var ett bra år för näringslivet på Vårdö. För Vårdöbutiken blir detta bästa år sedan start. Mycket turister. Kallas skärgård har fått mera gäster än förväntat. Restaurangen har ännu öppet.

Produktionen av äpple och trädplantor växer, så företagarna vill bygga ut.

Vårdö kommun är inte nöjda med fördelningen av landskapsandelarna.

Pandemin gav ett lyft för hela kommun. Mycket turister som besökt samt många som vill bygga hus samt sommarstugor, som har lätt att åka till Vårdö med bättre transportförbindelser.

3.2 Ålands Landskapsregerings hälsningar till Skärgården

Ordförande hälsar att som bäst diskuteras budgeten för nästa år som skall klubbas, det är en stabil budget. Mervärdesskattefrågan är på regeringens agenda idag, en lösning för Åland måste hittas. Idag innebär detta för mycket byråkrati. Tullkodexen från EU skall vara färdig år 2025. Det är frågan om ett 10 års projekt som skall harmonisera handeln i hela EU. Detta måste nu justeras och lösas så att de inte blir värre för Åland i fortsättningen av utvecklingen.

Mycket jobb och tid har redan satts mellan Mariehamn-Helsingfors. Det regeringen kommit fram till är att Åland måste driva lösningen. Byråkratin idag är ohållbar. Tullen har tagit fram Lotsfunktionen, där Maud Wickström från tullen på Åland hjälper till och håller workshops.

Näringsavdelning har avslutat COVID-19 pandemins stödansökningar. Ca. 20milj. Euro har givits i stöd till företagare. Ingen har gått i konkurs av COVID-19 pandemin.

Susanne Strand lyfter att nya finansieringsprogram börjar nästa år.

4. Överföring av Företagsam Skärgårds projektmedel från 2021 till 2022.

Företagsam Skärgårds styrelse föreslår att anhålla till Skärgårdsnämnden om att flytta årets projektbidrag á 10.000€ till nästa år. Arbetsgruppens ordförande, John Wrede kommer sammankalla gruppen snarast.

Beslut: Förslaget godkändes.

5. Ringväg Åland 100

Ordförande rapporterar hur Ringväg Åland 100 framskrider.

I budgeten finns det pengar för kartläggning av arbetet. Om projektet från kartläggningen får understöd, måste en tilläggsbudget klubbas för möjliga investeringarna. Visit Åland, Ålands Näringsliv, infrastruktur- och näringsavdelningen har diskuterat och har visat intresse för projektet. Namnet är inte rätt, det skall vara säljbart. Världens största skärgård skulle vara bättre än Ålands ringväg. Världens största skärgård skulle innefatta Grisslehamn, Åland och Åboland.

Projektet fortsätter nu så att samla aktörerna och se till att planen görs upp, Visit Åland har nu bollen. Detta lyckas om vi engagerar alla företagarna i området samt att vi har färdiga paket att erbjuda. Ledamot Numminen poängterar att tjänsterna måste vara bokningsbart online.

Beslut: till kännedom

6. Tandvård i Skärgården.

Den ambulerande tandvården har öronmärkta pengar för skärgårdskommunerna, men inte har fungerat på flera år. Ordförande rapporterar att han tagit kontakt med Social- och hälsovårdsminister Annette Holmberg-Jansson som lyft i sin tur detta till ÅHS. Svaret från ÅHS är att styrelsen givit, under styrelsemöte 3.9.2021, i uppdrag åt nya chefsläkaren att utreda detta. Förslag skall presenteras år 2022 till styrelsen. En ny bil skulle kosta 350.000€.

Beslut: till kännedom.

7. Skärgårdsforskning på Åland

Bobarhetskonceptet blev framtaget av Kökars kommun med EU-medel. KD, John Wrede har själv deltagit i kursen "Habitability" vid Åbo Akademi 2021 och vill lyfta frågan om vi på Åland borde forska runt Skärgårdsfrågor vid Högskolan eller/och vidareutveckla bobarhetskonceptet. Wrede vill lyfta intresse för samarbete mellan Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi och Högskolan på Åland för att driva forskning rörande Skärgården. Verksamhetsledare för FS har bjudit in Cecilia Lundberg, från SIÅA, Ester Laurell från Högskolan på Åland, Christian Pleijel samt Bengt Johansson från Åland livning för att diskutera möjligt samarbete och forskning vidare på Åland.

Både Christian Pleijel ringdes upp på telefon samt Cecilia Lundberg kom på linjen via Teams.

Cecilia Lundberg presenterade Habitability för livskraftiga och bobara samhällen. Se bilaga 1. Efter Cecilia Lundbergs presentation lyfte Ester Laurell möjligheten att detta kan göras på Åland med Leader finansiering. Här skulle alla åländska kommuner få möjlighet att gå igenom Bobarhetskonceptet.

Ordförande lyfter frågan till kommunerna. - Vårdö är öppen för diskussion. Kumlinge har redan ett styrelsebeslut på att gå vidare med Bobarhetskonceptet. Kökar känner att de alltid kan uppdatera och förbättra sin existerande plan. Projektledning kan möjligheten fås av Högskolan på Åland, inflikar Ester Laurell.

Christian Pleijel vill lyfta att Nordiska Skärgårdssamarbete, Pleijel är ordförande, har lyft att de inte finns forskning runt Östersjöområdet. En skärgårds professor skulle vara på sin plats för att forska i samhällsaktuella frågor. Närmast professuren finns i Brest Frankrike. Kroatien har en professor och Grekland har en forskare som forskar i samhällsfrågor rörande ö samhällen. Pleijel vill lyfta att Åland borde se Frankrike som en förebild. Om vi skulle få forskning till Östersjön kan området vara från Finska Kotka till Öregrund/Värmdö Kommun i Sverige, och så klart Åland emellan. Finns inget Universitet som forskar i Östersjöfrågor idag. Det närmaste är Uppsala universitet som har ett campus på Gotland som forskar i hållbar besöksnäring bl.a.

Pleijel vill tillägga att Värmdö Kommun har ett projekt var de får hjälp med avloppsfrågor. De har 10 studenter från KTH som sätter ner 5000 timmar.

Egil Mattsson vill lyfta att högskolelagen uppdateras och den för med sig möjligheter till forskning.

Bengt Johansson från Åland Living jobbar med nyinflyttade till Åland. Så han hjälper till med att koordinera jobb och bostäder. Fler bostäder behövs. För tillfället finns det många lediga jobb på Åland, men svårt att hitta bostäder. Bengt Johansson vill gärna att skärgården förmedlar möjliga jobba till honom samt boende så han kan hjälpa till. Idag har Åland Livings 1800 prenumeranter på sitt nyhetsbrev.

Beslut: Ester Laurell och verksamhetsledaren för Företagsam Skärgård får till uppdrag att göra en sammanfattning till projektplan för att lyfta detta till Leader Åland. Förslaget skall vara klart i november.

8. Ärenden rörande skärgården

- Ö för Ö var den 4.11.2021 på Kommungården i Föglö. Slutseminarium planeras till våren 2022.
- Företagsam Skärgård har öppnat dialog med Bout Ab Oy (2883889-2), som är ett tjänsteföretag som erbjuder båt- med kapten tjänster online. De tillhandahåller en plattform där konsumenter samt företag kan boka turer med båt samt kapten. (www.bout.fi)
Ledamot Numminen ville lyfta att de redan är svårt att få båtar och kaptener till hennes företag Ålandsbåtar. Så en kartläggning av hur många båtförare som finns skulle vara på sin plats innan man ingår avtal.
Verksamhetsledaren sammanställer och skickar ut till kommunerna information om vad som krävs för att starta motsvarande verksamhet.

9. Övriga ärenden

Ledamot Ahlgren-Fagerström fråga vem som ansvarar för väntsalarna i hamnområdena? Väntsalets tak på Kökar läcker. Ledamot Numminen lyfte att under ett av Trafikrådets möten har infrastrukturministern lyft att alla skall få en standard väntstuga efter behov. Ordförande kontaktar infrastrukturminister Wikström om det läckande väntsals taket på Kökar.

Ester Laurell lyfte utbildningsprojektet *Åland Gear Up*, som finansierat av EFS-medel. De är ett samarbetsprojekt mellan Högskolan på Åland, Visit Åland och Ålands Näringsliv. Projektet riktar sig till verksamma inom turismbranschen med målsättningen att höja kompetensnivån inom digital marknadsföring och -försäljning, affärsutveckling samt ett hållbart företagande. Utbildningen är kostnadsfri och inleds i början av 2022. Det betyder att alla som behöver hjälp i skärgården med att öppna hemsida eller hjälp med sociala medier skall söka hjälp från detta projekt.

10. Mötets avslutande, nästa möte

Ordförande avslutade mötet kl. 14:00.

Protokolljustering

_____

Ort

_____

Datum

_____

Fredrik Karlström, ordförande

_____

Agneta Wackström, sekreterare